

De Sallandse Heuvelrug

1. Gegevens gebied/indiener

1.2. Naam indiener of indienende organisatie

Kernteam Sallandse Heuvelrug

3. Mede-indieners

3.1. Zijn er anderen dan contactpersoon die deze aanvraag mede indienen?

Ja

3.1.1. Vul hier de organisaties en contactpersonen in.

Gemeente Rijssen-Holten

Staatsbosbeheer

Vereniging Natuurmonumenten

IVN Overijssel

MarketingOost

4. Kerngegevens inzending

4.1. Criterium 1: De inzending heeft betrekking op een samenhangend gebied waarbinnen natuurgebieden van (inter)nationale waarde zijn gelegen. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Bijlage I, VR film bergen vol natuur

De Sallandse Heuvelrug(SHR) is een stuwwal, die zo'n 150.000 jaar geleden is ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien. SHR is daarmee (met het park de Hoge Veluwe) geologisch gezien het oudste van Nederland. Immers de belangrijkste vormende kracht is de enorme gletsjer geweest, die via het IJsseldal zuidwaarts schoof en zo de SHR en de Veluwe vormde.

De SHR is het centrale deel van een zandige stuwwal midden in de provincie Overijssel, op grondgebied van de gemeenten Hellendoorn en Rijssen-Holten. 2700 hectare van de SHR is nationaal park waarvan 1.000 hectare heide en 1.740 hectare. Binnen het nationaal park liggen vrijwel geen cultuurgronden. De SHR is door de minister van Economische Zaken (EZ) aangewezen als Natura 2000 gebied. bijlage II voor het 'beheerplan Sallandse Heuvelrug'.

De SHR met zijn vele bergen, waarvan de hoogste 75 meter boven NAP, maakt een belangrijke deel uit van de groene noord-zuidas, de groene ruggengraat van het natuurnetwerk in Overijssel. bijlage III: overzichtskaart EHS Overijssel.

Het hart van het nationaal park wordt gevormd door de open heide, het grootste aaneengesloten droge heidegebied van Noordwest Europa, met weidse vergezichten en karakteristieke boomgroepen. Dit is het leefgebied van diverse zeldzame soorten zoals korhoen, nachtzwaluw, roodborsttapuit, heidevlinder en zandhagedis. Het grondwater zit diep (5 tot 40 m diep), onbereikbaar voor boomwortels. Alleen in enkele laagten waar door uitspoeling een verkitten laag in de bodem is ontstaan, komen vennen voor. Water is dus schaars en dat komt tot uiting in de vegetatie, die bestaat uit droge heide met veel vossenbes en blauwe bosbes, uit dennenbossen, gemengd naald-loofbos en ruim tien procent loofbos. Door inrichtingsmaatregelen in de omgeving van de SHR zoals bij Zuna, is de relatie tussen omliggende natuur- en cultuurgronden en andere natuurgebieden, zoals het Reggedal en de Lemelerberg versterkt.

4.2. Criterium 2: De inzending gaat in op (de ontwikkeling van) de unieke (potentiële) belevingsmogelijkheden, die passen bij de draagkracht van het gebied. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Op de SHR vinden natuur, bewoners en bezoekers een eigen plek. Natuur en landschap vormen de basis voor recreatie en voor leefbaarheid, welzijn en gezondheid. Aan de basis ligt de zonering uit het beheer- en inrichtingsplan Levend Paars 2003. Door de flanken en de omliggende gebieden te betrekken, wordt de recreatieve druk op de SHR verspreid. De belangrijke kernwaarden rust en ruimte blijven bewaard en de echt kwetsbare natuurgebieden worden ontzien.

De diverse routestructuren in combinatie met zeer actieve ondernemers en een bevolking die zich betrokken voelt bij de natuur op de Sallandse Heuvelrug, leiden tot een geweldige buitensport regio. Nu al is de SHR en zijn omliggende gebieden dé plek voor internationale (top)sport evenementen zoals de Strongmanrun en de Triathlon Holten, met een internationaal deelnemersveld en duizenden (inter)nationale toeschouwers. Om de SHR als DE buitensportregio van NL te vermarkten, zal er optimaal gebruik gemaakt worden van de unieke gebiedskenmerken die nergens in Nederland gevonden worden: 26 bergen, heidevelden, vergezichten, zuivere lucht, 2 rivieren zorgen o.a. door de hoogteverschillen voor activiteiten op verschillende niveaus: (Top)sport, fietsen, wandelen, buitenspeellocaties, family fun (zoals een rodelbaan), maar ook stilteprogramma's waarbij dichterbij de natuur genoten kan worden. Horeca en activiteiten worden toegerust op het (inter)nationale bezoek en de verbinding wordt nog meer gezocht met de internationaal bekende Hanzesteden Deventer en Zwolle, de landgoederen langs de IJssel en het Twentse landschap. Een kleinere internationale niche bezoekt de Liberation Route. Bij de beleving spelen basisvoorwaarden als bereikbaarheid en routestructuren een belangrijke rol. Zie bijlage IV voor een overzicht.

Onze gezamenlijke horizon: het mooie gebied nog geschikter maken om met meer mensen van te genieten en daarmee inkomsten te genereren: arrangementen, promotie & marketing, ontsluiting, in afstemming en gezamenlijk opgezet en met behoud van de kwetsbare natuur en de rust en de ruimte.

4.3. Criterium 3: Voor de inzending is draagvlak van, en de samenwerking tussen partijen geborgd, en er is zicht op haalbaarheid en uitvoering. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Na de decentralisatie van de nationale parken is ook op de SHR de organisatiestructuur gewijzigd. (zie criterium 4: Governance) Het kernteam SHR werkt hard aan een nieuwe organisatiestructuur en bijbehorende plannen. Om draagvlak te behouden, wordt o.a. de zoneringsplanning behouden uit het plan Levend Paars, een gezamenlijk plan van: Provincie Overijssel, gemeente Hellendoorn, gemeente Rijssen-Holten, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Overijssels Particulier Grondbezit, Regio Twente, Waterleidingbedrijf Vitens, Stichting Ondernemers Platform Sallandse Heuvelrug, GLTO, vertegenwoordigers van: het landgoed de Noetselenberg, landgoed de Holterberg en de bewonerskring Holterberg.

Om een gezamenlijke ontwikkelingsrichting te maken, is er een stimuleringsagenda voor de Sallandse Heuvelrug opgesteld. Zie bijlage V., op basis van input verkregen uit een aantal gebiedsbijeenkomsten met bewoners, ondernemers, beheerders en maatschappelijke organisaties. Voor het aanliggende Reggedal is een Vrijetijdsagenda opgesteld (zie bijlage VI). Hierin ontbreekt nog een concrete financiering maar er is wel een eerste stap gezet met het aanstellen van een coördinator per 1 sept. die projecten op gaat starten. Ook de westrand van de Sallandse Heuvelrug heeft een 'Inspiratieboek westrand Sallandse Heuvelrug' opgesteld (zie bijlage VII).

De beoogde coördinator SHR zal in combinatie met de coördinator voor het Reggedal de

plannen naast elkaar leggen en waar mogelijk samenvoegen om zo de samenwerking te vergroten in het gebied en nieuwe ontwikkelingen aan te jagen. Met de deelname aan deze verkiezing en de indiening van dit bidbook is een allereerste stap gezet naar een strategisch marketingplan voor de Sallandse Heuvelrug en het Reggedal. Dit marketingplan zal de komende maanden verder vorm krijgen zodat er vanaf 2017 met een gezamenlijk plan gestart gaat worden.

Bijlage VIII Is een filmpje van een bijeenkomst over de mogelijke deelname aan de verkiezing mooiste natuurgebied van Nederland en hierin wordt duidelijk dat zowel ondernemers, natuurpartijen, marketingorganisaties allemaal de meerwaarde zien van een gezamenlijke aanpak.

4.4. Criterium 4: De inzending draagt bij aan de regionale sociaaleconomische ontwikkeling. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Bij criterium 3 zijn de plannen genoemd die er op dit moment leven binnen de Sallandse Heuvelrug en het Reggedal: Stimuleringsagenda Sallandse Heuvelrug, Vrijtijdsagenda Reggedal en het Inspiratieboek westrand Sallandse Heuvelrug. Zie bijlage V, VI en VII

Overeenkomst tussen deze plannen is dat ze allemaal breed gedragen worden. Bij de tot stand koming van de plannen zijn zowel de ondernemers, de inwoners, de natuurpartijen, de terreineigenaren en de gemeenten betrokken. Iedereen heeft z'n eigen zienswijze ingebracht en vervolgens zijn hier de verschillende ideeën uit gefilterd.

Omdat het besef er is dat de toekomst uiteindelijk afhangt van een gezonde natuur en het waardevolle landschap, is het Heuvelrugheidefonds gestart. Een speciale stichting int de gelden van het natuurzorgsysteem 'S(up)port for Nature', een regeling waarbij aan deelnemers van georganiseerde evenementen die in- of rond dit bijzondere natuurgebied plaatsvinden, een geringe bijdrage wordt gevraagd. De gelden komen vervolgens ten goede aan het behoud en de ontwikkeling van de Sallandse Heuvelrug.

Ook in het Reggedal leeft de wens om een speciaal Reggefonds in het leven te roepen. Ecologie door vergroting van de samenhang en de samenwerking. Ecologie door economie. Gebruik maken van de natuur om deze in stand te kunnen houden, gebruik maken van de natuur om te kunnen leven. Enerzijds door op de flanken en bij de toegangspoorten meer ruimte te creëren voor ondernemerschap, anderzijds door het inzetten van fondsen: het heuvelrugheidefonds (Support for Nature) en het Reggefonds.

4.5. Criterium 5: De inzending voorziet in een adequate governance. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Governance (bijlage V)

Na de decentralisatie van de nationale parken in Nederland is ook in het Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug de organisatiestructuur gewijzigd. Inmiddels is er een Kernteam Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug ingesteld, bestaande uit 6 partners, te weten: Gemeente Hellendoorn, Gemeente Rijssen-Holtten, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, IVN en Marketing Oost. Inmiddels wordt de laatste hand gelegd aan de stimuleringsagenda voor de Sallandse Heuvelrug en wordt er gewerkt aan een nieuwe

organisatiestructuur.

- Coördinator

Taken: aanspreekpunt, aanjager, verwerven van extra middelen, zorgen dat het nationaal park een breed gedragen organisatie wordt, verbinder tussen diverse partijen, zorgt voor samenwerking tussen partijen.

- Werkgroepen
 - Werkgroep CER (Communicatie, Educatie, Recreatie)
 - Werkgroep Routestructuren
 - Werkgroep Marketing

- De Stichting Samen voor de Sallandse Heuvelrug

Deze stichting, opgericht op 30 oktober 2014, is ondersteunend aan de doelen van het Nationaal Park. Zij zijn de stichting die de gelden van het natuurzorgsysteem 'S(up)port for Nature' int en overboekt naar de organisatie Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug.

Dit is een regeling waarbij aan deelnemers van georganiseerde evenementen die in- of rond dit bijzondere natuurgebied plaatsvinden, een geringe bijdrage wordt gevraagd.

Uitvoering

Bij de uitvoering van taken en projecten zijn de volgende personen/organisaties direct betrokken:

1. Leden kernteam.
2. Coördinator NP.
3. Coördinator/medewerker V&E (IVN)
4. VVV's, Tourist Info's in de regio.
5. Marketing organisaties in de regio, Twente Marketing, Salland Marketing, Vechtdal Marketing (maken allen deel uit van de organisatie MarketingOost.)

Toekomstige organisatiestructuur

Voor de toekomst van de organisatie van het Nationaal Park kan qua organisatie voor twee modellen worden gekozen:

1. Het NP de Sallandse Heuvelrug en omgeving wordt een rechtspersoon, bijvoorbeeld een stichting.
2. Continueren van de huidige constructie. Het kernteam is bestuurlijk verantwoordelijk en aanspreekbaar.

In het najaar van 2016 zal een keuze tussen beide opties worden gemaakt.

4.6. Criterium 6: De inzending levert een substantiële bijdrage aan de te ontwikkelen merkstrategie voor de Nederlandse Nationale Parken. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Het NP De Sallandse Heuvelrug heeft de ambitie om een (inter)nationale uitstraling te verwerven door het benutten en uitdragen van het bijzondere karakter van het gebied: een prachtig 'berg'landschap met mooie hellingen en uitgestrekte heidevelden. De heuvels van de SHR zijn bij uitstek geschikt voor sport en beweging. De bossen geven zuivere lucht, de hellingen zijn mooie 'kuitenbijters' voor fietsers en mbt-ers. Het reliëf is een mooi decor

voor veel verschillende activiteiten: van mtb-toertochten tot stiltewandelingen, van strongmanrun tot actief-bewegen-programma's voor senioren. De hoogteverschillen in het gebied worden optimaal benut als de logische combinatie met het Reggedal wordt gemaakt. Het klimmen wordt uiteindelijk beloond met fabuleuze vergezichten over de wijde omgeving.

Actief zijn, wandelen, fietsen, topsporten, werken aan je gezondheid, aan je conditie. Je hoofd leegmaken en je lijf inspannen in de buitenlucht. Die balans, daar draait het om. Voor bezoekers en bewoners: stad in land en land in stad. Uniek. Nergens in Nederland is er zoveel plek voor ondernemerschap op het gebied van de vele niveaus van sport in en door de natuur. Die combinatie houdt niet alleen de natuur levend, maar ook de leefbaarheid voor bewoners in balans.

De Sallandse Heuvelrug maakt het verhaal van de Nederlandse natuurgebieden compleet: droog vs water, 'bergen' vs laagland, de typische noaberschap die zo kenmerkend is voor het gebied en juist in de ondernemers zo zichtbaar is, sport, cultuur, geschiedenis. Met de toevoeging van de Sallandse Heuvelrug wordt een wezenlijk stuk Nederland zichtbaar voor een groot publiek. Evenzogoed maakt het overkoepelende verhaal van de Nationale Parken het verhaal voor de SHR compleet. Op de SHR wordt op die manier de rest van Nederland zichtbaar. De bereidheid is bij ondernemers, overheden en organisaties groot om bij te dragen aan de branding en marketing van het merk Nationale Parken.

4.7. Beschrijf welke kosten met de hierboven genoemde activiteiten samenhangen en specificeer die.

Op de SHR is sprake van een Publiek Private Samenwerking. Zowel overheden als ondernemers, destiniatiemarketing organisaties en tourist info's investeren gezamenlijk in de uitvoeringsagenda voor de SHR. E.e.a. zal in fasen worden opgestart. Voor 2016-2017 staan de volgende activiteiten op de planning:

- Ontwikkeling marketingplan
- Kwaliteitsimpuls routestructuren en de ontwikkeling van diverse fiets- en wandelroutes
- Toeristische kaart van het gebied
- Educatie/scholenproject heidebeheer
- uitkijktorens

De totale uitgaven voor de Stimuleringsagenda Sallandse Heuvelrug voor 2016-2019 ziet er als volgt uit:

Gemeenten	€ 279.000
Provincie	€ 506.000
TBO's, ondernemers, TTI's , Marketing Oost etc	€ 222.500
Ministerie van EZ	€ 201.000
Totaal	€ 1.208.500

Zie de uitvoeringsagenda voor een specificatie van de projecten en de bijbehorende

financiering. Zie Bijlage IX

Hierin worden ook de plannen voor 2017-2019 beschreven

5. Samenvatting

Geef een samenvatting van uw inzending.

De Sallandse Heuvelrug. Met een verzorgingsgebied van bijna 1,5 miljoen mensen centraal gelegen tussen de Hanzesteden Deventer en Zwolle aan de ene kant en de oude textielindustrie van Twente aan de andere kant. Ontstaan in de ijstijd, omvat 26 bergen, twee rivieren: de Regge en de IJssel, en is het grootste aaneengesloten droge heidegebied van Noordwest Europa. Van onschatbare waarde als natuurgebied (zeldzame flora en fauna: korhoen, nachtzwaluw, roodborsttapuit, heidevlinder, zandhagedis, vossebes) maar ook vanwege de ontstaansgeschiedenis en natuurlijk cultuurhistorisch, met de Tweede Wereldoorlog als accent. Een bijzondere plek op de Nederlandse natuurkaart die met zijn bergen, maar ook vanwege zijn water in het oog springt.

De Sallandse Heuvelrug. De berg, waar de waarde van de natuur zichtbaar is, kan niet zonder de dalen: de rivieren en de flanken en de aanpalende natuurgebieden: het Reggedal, de Westrand en de Lemelerberg. Ecologie door vergroting van de samenhang en de samenwerking. Ecologie door economie. Gebruik maken van de natuur om deze in stand te kunnen houden, gebruik maken van de natuur om te kunnen leven. Enerzijds door op de flanken en bij de toegangspoorten meer ruimte te creëren voor ondernemerschap, anderzijds door het inzetten van fondsen: het heuvelrugheidefonds (Support for Nature) en het Reggefonds.

De Sallandse Heuvelrug is onmisbaar voor twee economische centra: Hanzesteden en de Twentse steden. De verbinding wordt steeds manifester. Voor bewoners, maar ook voor internationale bezoekers.

Die internationale bezoekers komen uit alle Europese windstreken in grote getale af op de (top)sport evenementen: de Holtense triatlon, de Strongman en -Sisterrun in Hellendoorn, maar ook de SallandTrail: een offroad hardloopevenement over 100 km, dwars door het NP. En niet te vergeten: de beste mountainbike routes van Nederland. Ze komen af op de fysieke uitdaging in combinatie met die vergezichten, de niveaunderschillen, het diverse landschap. Economie door ecologie.

Bovendien is de Sallandse Heuvelrug een belangrijk NP dat je tegenkomt op weg vanuit Noord- en Midden Duitsland. Voor de Duitse bezoekers staat fietsen en wandelen centraal. Voor hun kinderen het leren en spelen. Niet over te slaan zijn de vele landgoederen en toch ook weer dat waar Nederland bekend om staat: het water, de IJssel en de Regge. Voor de toenemende groep Vlaamse bezoekers is het goed toeven met fietsroutes, terrassen en shopmogelijkheden. Een kleinere niche laat zich terugvoeren in de geschiedenis op de Liberation route. En bij een verblijf in het NP hoort ook een bezoek aan de stad en andersom.

De Sallandse Heuvelrug is al, maar wordt nog meer DE buitensportregio van Nederland:

actief zijn, wandelen, fietsen, topsporten, werken aan je gezondheid, aan je conditie. Je hoofd leegmaken en je lijf inspannen in de buitenlucht. Die balans, daar draait het om. Voor bezoekers en bewoners: stad in land en land in stad. Uniek. Nergens in Nederland is er zoveel plek voor ondernemerschap op het gebied van de vele niveaus van sport in en door de natuur. Die combinatie houdt niet alleen de natuur levend, maar ook de leefbaarheid voor bewoners in balans.

NP De Sallandse Heuvelrug bevindt zich midden in het proces van doorontwikkeling tot deze buitensportregio van Nederland: reliëf, rust en ruimte zijn daarbij de kernwoorden. De verbinding is gezocht met de omliggende gebieden. Ondernemers, overheden, natuurorganisaties, waterschappen, cultuurorganisaties, historische verenigingen, sportverenigingen en bewoners zijn aangehaakt om met elkaar te bepalen hoe dat er uitziet. Daaruit is de stimulerings- en uitvoeringsagenda NP De Sallandse Heuvelrug voortgekomen. In deze agenda is een keuze gemaakt voor de ambitie en de visie en is een projectenlijst en een meerjaren-investeringsagenda toegevoegd met op korte termijn haalbare en, voor draagvlak, relevante projecten. Het vervolgproces is het opstellen van een gezamenlijk marketingplan. Samen met de omliggende gebieden en samen met de stakeholders wordt de focus verlegd naar de profilering en wordt gewerkt aan initiatieven die passen bij de gebruikers van de natuur: internationaal, nationaal en regionaal / lokaal. Een rodelbaan, stiltewandelingen, bijzondere accommodaties, ontwikkeling van de toegangspoorten, uitbreiding van de (top)sportevenementen. En er kunnen crossovers gemaakt worden naar aanpalende branches zoals zorg en gezondheid.

Het kernteam van het NP en de regiegroep van het Reggedal, ondersteund door een coördinator van beide gebieden werken aan de regie en uitvoering. Om tempo te kunnen maken in het proces worden werkgroepen geformeerd, zoals de marketingwerkgroep. Door alle geleidingen is een afspiegeling van het gebied zichtbaar zodat verschillende belangen geborgd blijven en kennis en leerlessen gedeeld kunnen worden. Onderling, maar ook richting andere natuurgebieden of nationale parken.

Zie bijlage X voor een impressiefilm 'bergen vol avontuur'.

6. Overige

6.1. Bent u bereid opgedane kennis en ervaring te delen en beschikbaar te stellen aan alle Nationale Parken en andere inzenders en deel te nemen aan een de te ontwikkelen Community of Practice ?

Ja

Licht eventueel toe.

6.2. Is over deze inzending contact geweest met betrokken provincie(s)?

Ja

Beschrijf het resultaat

Met de provincie Overijssel is zowel bestuurlijk (20 april j.l.) als ambtelijk (eind juni) overleg geweest waarbij de provincie de wens en de steun heeft uitgesproken.

Op 8 sept jl. heeft er ambtelijk overleg plaatsgevonden en zijn uitgangspunten voor het bidbook afgesproken.

Op 13 september jl. hebben burgemeester Raven van gemeente Hellendoorn en voorzitter van het kernteam SHR overleg gevoerd met de gedeputeerde mevr. Hester Maij en de laatste stand van zaken besproken en de reactie van de provincie was zeer positief.

Bijlagen

Upload eventuele bijlage(n) (maximaal 10)

- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlageiuitlegvrbrilshrdef.pdf>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlageivbereikbaarheidenroutestructurenopdeshr.docx>
- <http://www.nationaleparkenwereldklasse.nl/wp-content/uploads/ninja-forms/bijlageixuitvoeringsagendanpdesallandseheuvelrugenomgevingdef.pdf>

7.1. Indien van toepassing: geef aan welke bijlage(n) u meestuurt en waar dat bij hoort (afbeeldingen, kaarten)

Overzicht bijlagen:

Bijlage I: Bergen vol natuur (VR film) >> relevant voor alle criteria. Via youtube en de bijgeleverde VR bril die per post is toegestuurd kan deze film bekeken worden. De link naar het youtubefilmpje is te vinden op www.sallandseheuvelrug.nl/stemook.

In de bijlage een uitleg over het gebruik van de VR-film

Bijlage II: Beheerplan Sallandse Heuvelrug >> criterium 1

Bijlage III: Overzichtskaart van de ecologische hoofdstructuur Overijssel >> criterium 1

Bijlage IV: Overzicht bereikbaarheid en routestructuren >> criterium 2

Bijlage V: Stimuleringsagenda Sallandse Heuvelrug >> criterium 3 en 4

Bijlage VI: Vrijetijdsagenda Reggedal >> criterium 3 en 4

Bijlage VII: Inspiratieboek Westrand Sallandse Heuvelrug >> criterium 3 en 4

Bijlage VIII: Filmpje bijeenkomst proces >> criterium 3 en 4

Bijlage IX: Uitvoeringsagenda Sallandse Heuvelrug >> criterium 7

Bijlage X: 2D film Sallandse Heuvelrug 'Bergen vol avontuur' >> samenvatting

7.2. Beschikt u over beeldmateriaal van uw gebied, wat eventueel gebruikt kan worden bij de publieksjurering?

Ja